

NORGES HØYESTERETT

Den 29. september 2020 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Møse, Falkanger og Ringnes i

HR-2020-1869-U, (sak nr. 20-114598STR-HRET), straffesak, anke over beslutning:

A (advokat Svein Kjetil Lode Svendsen
v/advokatfullmektig Sara Marie Hanssen)

mot

Påtalemyndigheten

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens ankenektelse etter straffeprosessloven § 321 andre ledd i en sak om narkotikakriminalitet.
- (2) Salten tingrett avsa 17. april 2020 dom som for A hadde slik slutning:

«A, født 00.00.1983, dømmes for overtredelse av straffeloven § 232 annet ledd første straffalternativ jfr § 231 første ledd jfr § 79 c jfr § 15 til fengsel i 5 – fem – år.

Varetekt kommer til fradrag med 224 – tohundreogtjuefire – dager pr 17. april 2020, jf. straffeloven § 83.»
- (3) Han anket over straffutmålingen. Ved Hålogaland lagmannsretts beslutning 22. juni 2020 ble anken nektet fremmet.
- (4) A har begjært omgjøring av beslutningen, subsidiært anket til Høyesterett over lagmannsrettens saksbehandling. Han har i korte trekk anført:
- (5) På bakgrunn av sakens alvor og bevisspørsmålene i saken var det uforsvarlig å nekte anken fremmet etter skriftlig og forenklet behandling.
- (6) As rolle i narkotikanettverket er helt essensielt for straffen, og tingretten tok utgangspunkt i tilnærmet like streng straff for A som for den som ble ansett som bakmann. I anken til

lagmannsretten ble det gjort gjeldende at As rolle ikke var annet enn en kurers, og at det burde vært gjenspeilet i straffutmålingen at han var utsatt for et umenneskelig og utilbørlig press for å utføre de handlingene han er dømt for. Det ble videre anført at tingrettens beslutningsgrunnlag hadde vært mangelfullt, og at forsvarer var i ferd med å innhente dokumentasjon for å underbygge påstanden ytterligere for lagmannsretten.

- (7) Lagmannsrettens meget knappe begrunnelse for hvorfor anken nektes fremmet, støtter seg fullt og helt på de vurderinger tingretten har foretatt. Det er ikke tilstrekkelig å vise til at det er foretatt en reell overprøving av tingrettens dom.
- (8) En del av den varslede dokumentasjonen som skal vise presset A har vært utsatt for er innhentet, og vedlagt som nye bevis i saken. Man venter på ytterligere dokumentasjon.
- (9) *Påtalemyndigheten* mener det ikke er grunnlag for omgjøring av ankenektelsen. Avgjørelsen lider heller ikke av saksbehandlingsfeil, og anken påstås forkastet.
- (10) Lagmannsretten har i beslutning 14. august 2020 vurdert anførselene, men ikke funnet grunnlag for omgjøring. Saken er deretter oversendt Høyesterett til ankebehandling.
- (11) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at ankeutvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling, jf. straffeprosessloven § 321 femte ledd. Dette omfatter blant annet om det skjønner lagmannsretten har utøvd er forsvarlig, herunder om det ut fra retts- og bevissspørsmålene var forsvarlig å nekte anken fremmet etter en skriftlig og forenklet behandling, jf. Rt-2012-1342 med henvisning til tidligere praksis. Lagmannsrettens begrunnelse må dessuten vise at tingrettens dom er undergitt en reell overprøving, jf. Rt-2008-1764 avsnitt 104.
- (12) Tingretten fant det bevist at A, sammen med tre andre av de tiltalte, hadde utgjort en organisert kriminell gruppe, jf. straffeloven § 79 bokstav c, ved å sørge for frakt av 14 kg amfetamin og ca. 7,5 kg hasj fra Østlandet til Nord-Norge. A hadde hatt kontakt med B – som stod sentralt i dette arbeidet – og hadde fordelt fraktoppdrag, sørget for at penger fra salg av narkotika ble hentet eller overført slik at leverandørledd fikk oppgjør, vært i kontakt med leverandørledd i utlandet og sørget for at de fikk oppgjør.
- (13) Ved straffutmålingen tok tingretten som utgangspunkt at straffen for A burde settes til fengsel i ti år. Han ble idømt fem års ubetinget fengsel fordi han hadde erkjent straffeskyld og bidratt til sakens oppklaring.
- (14) A har gjort gjeldende at tingrettens utgangspunkt var for strengt. Det var tilnærmet det samme som for B, som stod bak arbeidet med leveransen av narkotika, mens As rolle var å anse som en kurers. Videre skulle det vært tatt i betraktning at A hadde vært utsatt for et sterkt press som også omfattet familiemedlemmer.
- (15) Om As *rolle* heter det i lagmannsrettens beslutning at den var utførlig behandlet av tingretten, og det vises til en rekke sider i dommen hvor dette var behandlet. På dette grunnlag tiltrådte lagmannsretten tingrettens samlede beskrivelse av hans rolle og mente at anførselene i støtteskrivet ikke rokket ved tingrettens vurderinger. Under henvisning til mengden av narkotika, As rolle og sammenlignbar rettspraksis var lagmannsretten enig i tingrettens utgangspunkt på ti år og fortsatte:

«At utgangspunktet for straffutmålingen for de øvrige domfelte er ulikt, viser at tingretten har gitt de enkeltes rolle og deltakelse i den kriminelle gruppen betydning ved fastlegging av utgangspunktet for straff.»

- (16) Ankeutvalget bemerker at denne formuleringen ikke er treffende, siden tingretten som nevnt valgte tilnærmet samme utgangspunkt både for A og B.
- (17) Hva særlig angår *press*, uttalte tingretten i et avsnitt om As syn på tiltalen, innledningsvis i dommen:
- «Under hovedforhandlingen forklarte [A] at han grunnet pågang fra et kriminelt miljø hadde flyttet fra Oslo. Han flyttet senere tilbake og fikk kontakt med [B]. Han ble presset til å påta seg oppdrag knyttet til narkotikavirksomhet. ...»
- (18) At A skal ha vært gjenstand for *press*, er imidlertid ikke nevnt senere i tingrettens dom. I forbindelse med straffutmålingen uttales det at han «over tid samarbeidet med B». Det nevnes også at han i tillegg til å ha tilstått gjennom sin forklaring i vesentlig grad hadde bidratt til oppklaring av andre straffbare forhold, og at dette «ikke har vært uten risiko for ham».
- (19) På denne bakgrunn er det utvalgets syn at det ikke fremgår av tingrettens dom om As anførsler om *press* ble tillagt vekt ved straffutmålingen.
- (20) I As anke til lagmannsretten var det en hovedanførsel at han hadde vært utsatt for *press*. Lagmannsretten siterte tingrettens uttalelse om *press*, sitert foran, og tilføyet:
- «Anførselene i støtteskrivet knyttet til utilbørlig *press* synes dermed presentert for og notert av tingretten. Tingrettens vurderinger under straffutmålingen ... i dommen, viser at disse forholdene, herunder at forklaringen ikke har vært uten risiko for A, også er forsvarlig iaktatt. Lagmannsretten mener anførselene i støtteskrivet samlet sett ikke er egnet til å kunne gi et større straffefradrag enn det tingretten har innrømmet.»
- (21) Som nevnt fremgår det ikke av tingrettens drøftelse at anførselen om *press* ble vurdert i forbindelse med straffutmålingen. Utvalget må derfor konkludere med at lagmannsrettens begrunnelse ikke viser at den foretok en reell overprøving av tingrettens avgjørelse.
- (22) I forbindelse med begjæringen om omgjøring fremla forsvareren nye bevis til støtte for at A hadde vært utsatt for *press*. I sin beslutning 14. august 2020 uttalte lagmannsretten at den ikke kunne se at bevisene kunne kaste ytterligere lys over tiltaltes subjektive forhold «utover det tingretten allerede har lagt til grunn under straffutmålingen, og som fremgår også av lagmannsrettens nektelsesbeslutning». Denne begrunnelsen reparerte ikke manglene ved lagmannsrettens første beslutning.
- (23) Etter dette må lagmannsrettens beslutning oppheves.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens beslutning oppheves.

Aage Thor Falkanger
(sign.)

Erik Møse
(sign.)

Arne Ringnes
(sign.)